



## Függelék

*Lányiné Engelmayer Ágnes, Kiss Enikő Csilla*

### **A Dr. Szondi Lipót Emlékalapítvány keletkezéstörténete, céljai, működése**

1991. március 11-én, Szondi Lipót születésének 98. évfordulóján alakult meg a róla elnevezett emlékalapítvány, melynek székhelye a Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola Gyógypedagógiai Pszichológiai Intézet Vizsgáló és Tanácsadó lett. (Jogutódja: ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar Gyógypedagógiai Pszichológiai Intézet)

Ha az alapítvány keletkezéstörténetét szeretnénk bemutatni, akkor a következő kérdések merülnek fel:

- Miért 1991-ben jött létre az alapítvány?
- Ki volt az a személy, akiről az alapítvány a nevét kapta?
- Ki volt az alapítványtevő?
- Miért a Gyógypedagógiai Pszichológiai Intézet lett az alapítvány székhelye?
- Milyen volt Szondi Lipót és a gyógypedagógia kapcsolata?

Mindezen kérdések megválaszolásához szükséges elemezni – ha jelen esetben csak röviden is – az előzményeket, a történelmi, társadalmi összefüggéseket.

## **Miért 1991-ben jött létre az alapítvány?**

Az 1989-es rendszerváltás után megerősödött a civilszféra, és egymásután jöttek létre egyesületek, alapítványok különböző céllal. Elsősorban a szociális, a karitatív és egészségügyi területen élénkült meg a civil szerveződés (Göncz Á.-né, 1997). A tudomány és a kultúra területén több alapítvány azzal a céllal alakult meg, hogy feldolgozza a szocializmus éveiben háttérbe szorult tudományos értékeket, hagyományokat, és azok folytatásához teret biztosítson, mintegy rehabilitálja a „burzsoá áltudományoknak” minősített nézeteket. Az is céljuk volt, hogy a lassan formálódó állami intézmények mellett gyorsabban reagáljanak a kor kihívásaira, és különböző eszközökkel segítsék a kívánatos átalakulást.

## **Ki volt az a személy, akiről az alapítvány a nevét kapta?**

*Dr. Szondi Lipót* (Nyitra, 1893 – Küsnacht, Svájc, 1986) nemzetközi hírű, 1944 decemberétől Svájcban élő orvos, pszichiáter. Szakterületét nehéz röviden behatárolni, hiszen az endokrinológiai, humánbiológiai, genetikai munkásságán, család- és ikerkutatásain, házasságok elemzésén, dadogók vizsgálatán keresztül jut el a Szondi-féle ösztöndiagnosztikai teszt és a sorsanalízis elméletének megalkotásáig. A 20. század polihistorainak egyik utolsó nagy géniusza, aki egy személyben természettudós és kultúrtörténettel foglalkozó filozófus is. Karizmatikus egyéniség iskolateremtő képességgel, aki óriási hatással volt tanítványaira (Benedek, 1973a,b, 1974, 1978, 1984, 1986, 1991; Gordosné Szabó, 1997; Bürgi-Meyer, 2000; Lukács, 2001).

„Szondi nem csupán egy tudományos rendszert alkot, hanem felépít egy filozófiai birodalmat, ahol helyet kap a szabadság, a választás és a lelkiismeret. Nem csoda, hogy az elmélet egy genetikai hipotézisből olyan gigantikus magyarázórendszerre nő ki magát az életmű szerves fejlődése során, amely egyformán épít a szakmai ismeretekre és a különböző filozófiai koncepciókra. Hogy volt képes erre Szondi? A mester alighanem még a héroszok nemzedékéből való. Képes volt arra, amire közülünk már csak nagyon kevesen: együtt látni a dolgokat.” (Bereczkei, 1999, 164-165.).

Tehát a holisztikus tudományos gondolkodás előfutárának is tekinthetjük őt. Már a hazai években jelentősnek mondható tudományos és gyakorlati működése megtört. Megjelent ugyanis az 1939. évi IV. törvénycikk a zsidók közéleti és gazdasági térfoglalásának korlátozásáról. Ennek értelmében Szondi Lipótot felszólították származásának igazolására, melyet egy Nyilatkozat kitöltésével kellett megtenni. Az Országos Nemzeti Levéltárban őrzött iratanyagból<sup>1</sup> kiderül, hogy „dr. Szondi Lipót gyógytani laboratóriumi vezető főorvost az 1939: IV. t. c. rendelkezései szerint zsidónak kell tekinteni.” Ennek alapján a nyugdíjazandók jegyzékébe felvették, és felmentése iránt előterjesztést tettek.<sup>2</sup> Az állásától megfosztott Szondi 1940-től otthonában folytatta a sorsanalitikus szemináriumokat, majd a bergen-belseni koncentrációs táborba történt deportálás után, 1944 decemberében Svájcban kezdett új életet (Benedek, 1973a, 1973b; Bürgi-Meyer, 2000; Kiss, 2013).

### **Ki volt az alapítványtevő?**

Az alapítványtevő *Dr. Balázs Péter* (Budapest, 1919 – Sao Paulo, 1994) 1937-ben a Pázmány Péter Tudományegyetem Jogi Karán kezdte egyetemi tanulmányait. Már ebben az időben dolgozott a Szondi Lipót által vezetett Magyar Királyi Állami Gyógypedagógiai Kórtani és Gyógytani Laboratóriumban. Szondi mellett tanult pszichológiát, diagnosztikát, részt vett Szondi genoteszt vizsgálataiban is. A fiatakorúak bíróságánál megbízott pártfogó volt. 1939-ben, rövidebb ideig a második világháború kitörése előtt, kivándorolt Brazíliába. Szegény és elhagyatott fiúk intézetében végzett pszichológiai-pedagógiai munkát, s ekkor kezdte megismertetni munkatársaival a Szondi-elmélet elemeit. 1945-től Sao Paulóban tanított és tanult, több egyetemi szintű kurzust és tanfolyamot végzett el. Alapító tagja a Sao Pauló-i Pszichológiai Társaságnak. 1962-ben a Katolikus Egyetemen (Rio Grande do Sul szövetségi államban) tanfolyamokat tartott a mélylélektan és a nevelésirányítás

---

<sup>1</sup> MNL OL K 506 – 1937 – 1944 – 8 – 63681.

<sup>2</sup> MNL OL K 506 – 1937 – 1944 – 8 – 64479.

elméletéről és gyakorlatáról. Az egyetem pedig munkássága elismerésül a „Doctor Honoris Causa” diplomával tüntette ki.<sup>3</sup>

Egyetemi munkaköre mellett privát rendelőjében és különböző intézmények felkérésére végzett gyakorlati pszichológiai munkát serdülőkkel és fiatalokkal. 1970 és 1990 között közel ezer kábítószer-problémás fiatalot kezelt reedukációs és rehabilitációs céllal. 1974-ben több, Brazíliában élő „szondista” pszichológussal alapították meg a braziliai Szondi Társaságot. A zürichi Szondi Intézettel szoros kapcsolatot tartott, az általa szervezett tanfolyamokon a zürichi intézet munkatársai tartottak előadásokat. 1975-ben szorgalmazta Szondi egyik könyvének portugál nyelven való kiadását, melynek előszavát ő írta.

Szondival megszakadt levélkapcsolatát 1946-ban újíttotta fel<sup>4</sup>, majd 1958-ban személyesen is többször találkoztak. Balázs Péter életútja jól példázza azt, hogy milyen nagy hatással volt Szondi tanítványaira, munkatársaira. „Várta az alkalmat, hogy a közel ötvenéves barátság után életfilozófiája és munkaköre megalapozójának valamiképpen viszonzza mindazt, amit tőle kapott. Úgy gondolta, hogy Szondi munkásságának az újabb generációk javára történő tovább folytatásával mindkettejük közös hazájában legalább részben lerója háláját.”<sup>5</sup> Ezt a szándékát 1990. szeptember 14-én kelt levelében írta meg *dr. Szénásy József* orvosnak, aki a budapesti piarista gimnáziumban osztálytársa volt. Az innen kezdődő levelezés során Balázs Péter kifejtette, hogy százezer svájci frankot kíván az alapítvány indulótőkéjeként letétbe helyezni, valamint azt is, hogy elképzelése szerint melyek volnának az alapítvány céljai, feladatai. A később letétbe helyezett és lekötött százezer svájci frank képezte az alapítvány vagyonát, melynek kamatait kezdetben a működésre lehetett használni.

---

<sup>3</sup> Brazíliában csak 1963-ban lett a pszichológia felsőoktatási végzettséget igénylő és a közoktatási minisztérium által ellenőrzött szakma.

<sup>4</sup> Balázs Péter Szondival folytatott levelezését az Alapítvány rendelkezésére bocsátotta, melyet 1989 márciusában a MTA Könyvtár és Információs Központ Kézirattárában helyeztünk el. Jelzete: Ms 4515/32-60

<sup>5</sup> Curriculum vitae, dr. Balázs Péter. Kézirat az Alapítvány irattárában.



Szondi Lipót és Balázs Péter, a Dr. Szondi Lipót Emlékalapítvány alapítója

***Részletek a Balázs Péterrel az alapító okirat szövegével kapcsolatban folytatott levelezésből:***

Az alapítvány célját illetően Balázs Péter elsősorban Szondi sorsanalízissel kapcsolatos nézeteit és az ösztöndiagnosztikai teszt használatának tanítását kívánta hangsúlyozni. Az alapításban érdekelt hazaiak, így a Gyógypedagógiai Pszichológiai Intézet vezetője, Lányiné Engelmayer Ágnes és Illyés Gyuláné Kozmutza Flóra, szerették volna a lehetőségeket kicsit szélesebbre nyitni, hogy a gyógypedagógiai pszichológia sok más témája is támogatást kaphasson, természetesen megtartva a Szondi-munkássággal való kapcsolatot. Balázs Péter ezt először nem akarta elfogadni, azonban kezdettől fogva egyetértett azzal, hogy a székhely a főiskolán legyen. Ugyanakkor bizalmatlanság volt még benne a szocializmus örökségét illetően, amikor például 1990. október 30-án ezt írta:

Kedves Ágnes.

51 éve élek Braziliában, keveset beszélek, még kevesebbet írok magyarul, így elnézést kérek esetleges hibáimért. Nem tudok gépelni, mi olvashatóbb(?) lenne. A nyilatkozatot B. Péter formájában fogom aláírni.

Az otthoni új tökéletes írtelmébe lehetőséges lenne-e a Főiskola presztíjén a erilajot levenni a magyar címet tekintve?

Kírem értesítenie Flóráról és Személy Gyöskát, kiket szeretettel hívok, mellékelt levelém tartalmáról.

Köszönöm fáradságát, és kerülje legjobban belátásamért, szünetelő gyerekeinket, Szondi emlékébe.

1990 okt 30. Hála és köszönet Péter

(Kiemelés Lányiné Engelmayer Á.)

Lányiné Engelmayer Ágnes Balázs Péternek, 1991. január 21.:

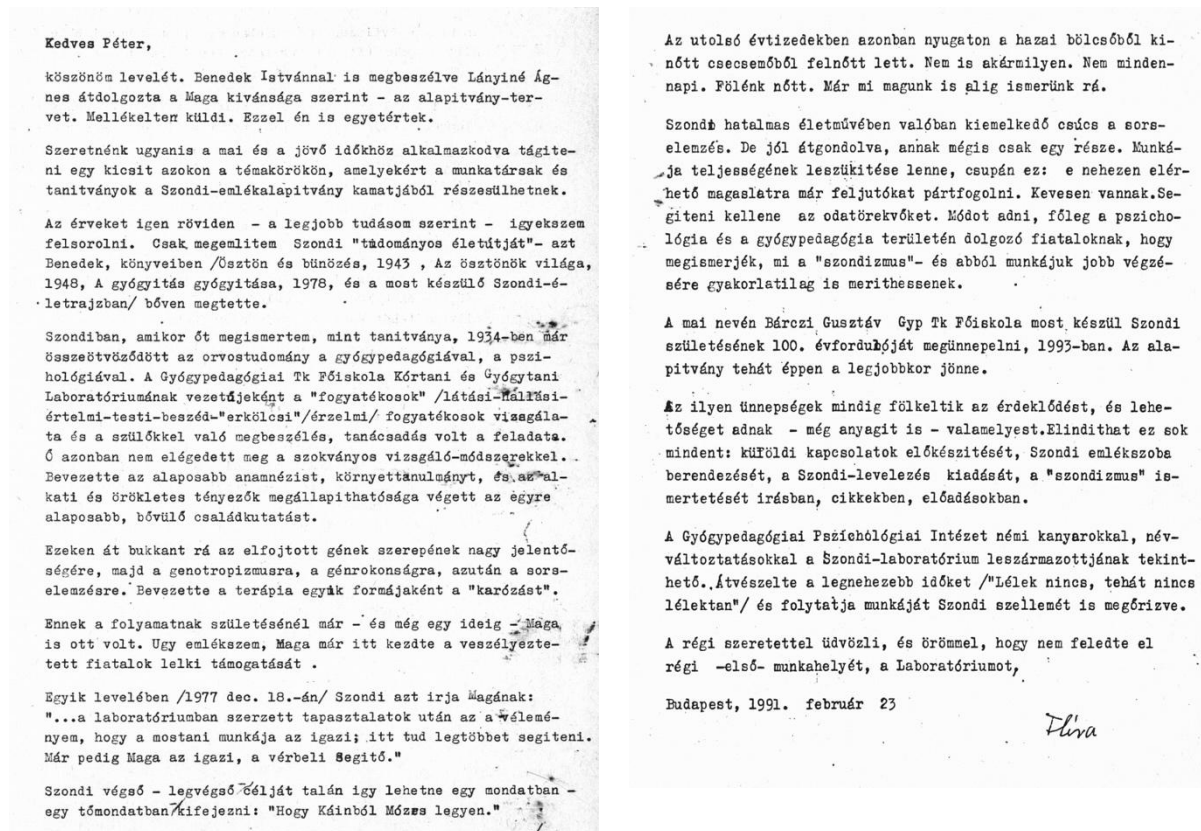
„Mindazt a gondolatot, melyet levelében írt az alapítvány céljával kapcsolatban, igyekeztem beépíteni. Ezenkívül azonban arra gondoltunk mindnyájan, hogy érdemes volna egy kicsit tágabbra fogalmazni a célokat, de annyira azért szűken, hogy valamilyen módon a fogyatékosok pszichológiájával kapcsolatos legyen, mert így szélesebb körben lehet rátermett és kitűnő személyeket találni a díj, ill. pályázat odaítélésére. (...) Amennyiben változtatni kíván a tervezett szövegen, természetesen – hacsak nem ütközik hazai szabályokba – minden javaslatát, gondolatát készséggel fogadjuk.”

Balázs Péter Lányiné Engelmayer Ágnesnek, 1991 február 4.: „Az alapító okirat tervezetben tágabbra fogalmazott célok mind értékesek, de nem felel meg az alapítvány szándékának.”

Lányiné Engelmayer Ágnes Balázs Péternek 1991. február 28.: „Megkaptam levelét és a visszajuttatott alapító okiratot az Ön által javasolt változtatásokkal. Összeültünk Flóra asszonnyal és Benedek Istvánnal, közösen megvitattuk a levelében

foglaltak. Sok értékes ötletet adott Benedek István is, ami segített az alapítványi célok átfogalmazásában. Flóra asszony külön írt Önnek egy részletes levelet.”

Illyésné Kozmutza Flóra Balázs Péternek, 1991. február 23.:



Az alapító okirat céljának végső megfogalmazásában végül megegyezés történt, Balázs Péter az érvek hatására elfogadta a magyar álláspontot.

A postai levelezés sokszor akadozott, az ajánlottan megküldött terjedelmesebb melléletek gyakran nem érkeztek meg, de a levélkapcsolat élő maradt Balázs Péter 1994. szeptember 9-én bekövetkezett haláláig. Tervezett hazalátogatását előrehaladó betegsége meggátolta.

**Miért a Gyógypedagógiai Pszichológiai Intézet lett az alapítvány székhelye?**

A Ranschburg Pál által alapított első Egyetemi Psychophysiológiai Laboratórium 1927-ben kétfelé vált. Az egyik utód, a Magyar Királyi Állami Gyógypedagógiai Kórtani és Gyógytani Laboratórium lett, vezetésére Szondi Lipót kapott megbízást. Neve és szervezeti felépítése az évtizedek alatt sokat változott, története is sokoldalú feldolgozást nyert. A tanítványok szóhasználatában a „Szondi Laboratórium” név volt használatos (Lányiné Engelmayer, 1992, 2013). Egyértelműen megállapítható ezekből a forrásokból, hogy a laboratórium jogutódja a Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola Gyógypedagógiai Pszichológiai Intézete (ma: ELTE BGGYK Gyógypedagógiai Pszichológiai Intézet). Ezért maga Balázs Péter is azt javasolta, hogy ez az intézmény legyen a székhely és az alapítvány gondozója, az intézet vezetője pedig az alapítvány kuratóriumának elnöke. Javasolta továbbá azt is, hogy a kuratóriumban legyenek tagok a Szondival közvetlen kapcsolatban álló és tanításait jól ismerő „szondisták”, így Illyés Gyuláné Kozmutza Flóra és Benedek István. Az akkori Szondi Laboratórium és a Gyógypedagógiai Pszichológiai Intézet a gyógypedagógiai tanárképzés magyarországi fellelővárához tartozott. Az utóbbi évtizedek jelentős magyar pszichológusai közül nagyon sokan tartoztak ehhez a „szondista” körhöz, például Molnár Imre, Kardos Lajos, Mérei Ferenc, Roboz Vera, Gleimann Anna, Noszlopi László, Noszlopi Margit.

### **Milyen volt Szondi Lipót és a gyógypedagógia kapcsolata?**

Szondi Lipót és a gyógypedagógia kapcsolatát nemcsak az mutatta, hogy a Gyógypedagógiai Kórtani és Gyógytani Laboratórium székhelye a Budapest VIII. ker., Mosonyi utcai gyógypedagógiai/kisegítő iskolában volt, hanem az a körülmény is, hogy Szondi érdeklődésében már korán megjelent a fogyatékos emberek vizsgálata és életük segítése iránti igény. Ezt tükrözi, hogy 1922-ben Tóth Zoltán, a Magyar Gyógypedagógiai Társaság alapítója és elnökségi tagja, lett a társaság rendezvényeinek gyakori előadója. 1925-ben pedig megjelent Szondi *A Fogyatékos értelem* című munkája is. Még a svájci sorsanalitikus időszakban is megmaradt ez a kötődése, hiszen előszót írt a Czeizel-Lányiné Engelmayer-Rátay által szerkesztett *Az értelmi fogyatékosok kóreredete a „Budapest-vizsgálat” tükrében* c. könyvhöz



(Szondi, 1978, 7-8.). Bár a laboratórium elsősorban kutatóintézet volt, de egyúttal terepe a gyógypedagógus hallgatók gyakorlati képzésének is. Szondi elméleti előadásokat tartott, mindig összekapcsolva az abban foglaltakat a laboratórium gyakorlati tapasztalataival. A gyógypedagógiai tudomány lényegét illetően azokhoz tartozott, akik ezt nem csupán egy pedagógiai praxist folytató diszciplínának tartották, hanem azt hangsúlyozta, hogy „a gyógypedagógia nemcsak a fogyatékos képességeket korrigáló pedagógia, hanem a fogyatékos egyéniségeket pedagógiai, orvosi, jogi és valláserkölcsei úton gyógyító egységes tudományos diszciplína” (Szondi, 1931, 29.; Gordosné Szabó, 2004).

### **A Dr. Szondi Lipót Emlékalapítvány<sup>6</sup>**

Célja elősegíteni, ösztönözni, lehetőséget adni, feltételeket teremteni, díjjal elismerni:

- Szondi munkásságának, életművének és a sorsanalízisnek tudományos feldolgozását, hagyományainak ápolását, újabb kutatásokat a Szondi tanítással kapcsolatban
- Szondi művek kiadását, jubileumi konferenciák rendezését
- a Szondi-elmélettel kapcsolatos területen dolgozó főiskolai vagy egyetemi hallgató vagy szakember Szondi munkásságával összefüggő témában rendezett külföldi kongresszuson vagy továbbképzésben való részvételét
- a Szondi Institut (Zürich) látogatását, az ott tartott tanfolyamokon aktív részvételt, az ott tartózkodás anyagi fedezetét a Szondi elméletben való képzés céljából
- alkalmilag sorsanalitikus szeminárium tartását, ennek költségeit
- a Szondi-laboratórium jogutód intézményében, a Gyógypedagógiai Vizsgáló és Tanácsadóban (jogutódja a Gyógypedagógiai Pszichológiai Intézetben) a fogyatékos, akadályozott és inadaptált gyermekek, felnőttek és családjaik részére nyújtott diagnosztikus és „karózási” munkában nyújtott folyamatos, kiemelkedő teljesítményt

---

<sup>6</sup> A Dr. Szondi Lipót Emlékalapítvány alapító okirata. Kézirat az alapítvány irattárában.

- a Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola (jogutódja az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar) kiváló rászoruló hallgatójának Szondi munkásságával összefüggő témában folytatott külön tanulmányait

Feladata:

- közreműködik a Szondi teszt elméletének és gyakorlatának elsajátítására irányuló tanfolyamok szervezésében, tartalmi megvalósításában
- elvállalja e tanfolyamok akkreditálásával járó munkákat
- erőfeszítéseket tesz, ajánlásokat fogalmaz meg, hogy az ország különböző egyetemein folyó pszichológusképzésbe és továbbképzésbe a Szondi-tanítással és teszttel kapcsolatos ismeretek beépüljenek, ill. ahol ez már megvalósult, ott segíti azok korszerű tartalmának kialakítását (pl. az eredetileg két profilos technika helyett a Szondi által később kidolgozott tíz profilos változat használatát)
- kiadja és terjeszti a Szondi-tanítással és teszttel kapcsolatos információkat, tudományos adatokat, módszertani segédleteket nyomdai és elektronikus úton

## **A megalakult kuratórium**

első elnöke: 1991-2007

- Lányiné dr. Engelmayer Ágnes (gyógypedagógus, klinikai gyermekszakpszichológus, főiskolai és egyetemi oktató, a Gyógypedagógiai Pszichológiai Intézet vezetője)

tagjai:

- Illyés Gyuláné dr. Kozmutza Flóra (Szondi közvetlen munkatársa, a gyógypedagógiai pszichológia hazai fő képviselője és művelője, a Gyógypedagógiai Pszichológiai Intézet korábbi vezetője)
- Dr. Szénásy József (orvos, neurológus, dr. Balázs Péter gimnáziumi osztálytársa, a Vizsgáló és Tanácsadó Intézet konziliárius orvosa)
- Mérei Ferencné (gyógypedagógus/logopédus, Szondi-tanítvány, főiskolai oktató, a dadogók kezelésének szakértője)
- Gádorné dr. Donáth Blanka (pszichológus, a Gyermeklélektani Intézet munkatársa, aki a „szondizmussal” mint pszichológia szakos egyetemi hallgató már itthon

foglalkozott, Szondi-val személyesen a deportálás alatt ismerkedett meg és dolgozott)

- Dr. Benedek István (orvos, pszichiáter, művelődéstörténész, közíró, Szondi-tanítvány, visszaemlékezések írója, az Intaházai Munkaterápiás Gyógyintézet igazgatója és az Országos Ideg- és Elmegyógyintézet főorvosa)
- Dr. Lukács Dénes (pszichológus, pszichoanalitikus, pszichoterapeuta, elsőként tanította pszichológus-hallgatóknak a Szondi-tesztet, a teszttel kapcsolatos tudományos munkássága közismert)
- Az évek folyamán a kuratórium összetétele fokozatosan változott, a tagok Illyés Gyuláné, Szénásy József, Mérei Ferencné, Gádorné Donáth Blanka és Benedek István elhunytá miatt cserélődtek. 1995-ben Gyöngyösiné Kiss Enikő, 2003-ban Hári Ilona lett a kuratórium tagja.

**Az alapítvány működésének néhány fontos állomása, történése 1991-2007-ig (amikor Lányiné Engelmayer Ágnes lemondott a kuratóriumi elnöki tisztségről)**

*Konferenciák:*

1993. április 14-17. *In memoriam Szondi Lipót. Ünnepi tudományos ülés Szondi Lipót születésének centenáriumán.* Társrendezői: Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola, ELTE BTK Személyiség- és Klinikai Pszichológiai Tanszék, Ferenczi Sándor Egyesület, Magyar Pszichoanalitikus Egyesület, Magyar Pszichológiai Társaság, MTA II. Osztály Pszichológiai Bizottság, Société Internationale Szondi (Dijon), Stiftung Szondi-Institut (Zürich). A közel 200 résztvevő több mint fele volt külföldi. Közel 40 előadás hangzott el a következő fő témacsoportok köré rendeződve: Szondi élete és munkássága Magyarországon és Svájcban, genetikai és humánbiológiai munkássága, pszichometriai vizsgálatok a Szondi-teszttel, a sorsanalízis születése és értelmezési kerete a pszichopátia, a perverzió, az öngyilkosság, a toxikománia megértésében, a Szondi-teszt sorsa Franciaországban és Belgiumban. A megnyitó előadást a Magyar Tudományos

Akadémia épületében dr. Pataki Ferenc, az MTA alelnöke tartotta, hangsúlyozva, hogy jelképes értelme van annak, hogy az újjáépítkező akadémia Szondi Lipót „hazatérését” falai között üdvözölheti (Lányiné Engelmayer, 1994).

A program részeként emléktábla leleplezésére került sor annak a Mosonyi utcai volt kiegészítő iskolának a falán, ahol 1925-től 1940-ig Szondi a Kórtani és Gyógytani Laboratóriumot vezette.



2003. november 21. *Szondi elmélete a múltban, a jelenben és a jövőben. Tudományos ülés Szondi Lipót születésének 110. évfordulóján.* Az egynapos ülésen 12 előadás hangzott el. Az alapítvány 12 éves működésének főbb törekvéseiről, megvalósult céljairól, jövőbeli terveiről is szó volt, továbbá Szondi ösztönelméletének pszichofiziológiai hátteréről, a Szondi-teszt alkalmazásával nyert klinikai tapasztalatokról, experimentális vizsgálatokról, majd szakma- és kultúrtörténeti elemzések kerültek sorra. Nagy érdeklődést váltott ki Friedjung Jüttner, a zürichi Szondi Intézet munkatársának előadása: Hit, szellemiség és a sorsanalízis kapcsolata Szondi elméletében (Lányiné Engelmayer, 2004).

#### *Szondi-teszt tanfolyamok:*

1996-tól kezdve dr. Lukács Dénes tartotta egyetemi hallgatóknak, végzett pszichológusoknak „A Szondi-teszt elmélete és gyakorlata” c. 30 órás tanfolyamot az őszi félévben, majd „A Szondi-teszt értelmezése a klinikai pszichológiai gyakorlat tükrében” c. 30 órás tanfolyamot a tavaszi félévben. Ezeknek egészen 2006-ig több száz résztvevője volt. A tanfolyam elvégzése után a tudományos igényeknek

megfelelő dolgozatot kellett beadni. A kiválóak ünnepélyes keretek között pénzjutalomban részesültek.<sup>7</sup>

#### *Pénzbeli támogatások:*

Szondi sokoldalú munkásságával valamilyen szinten összefüggő hazai és külföldi konferencián való részvételt az alapítvány több esetben támogatott. Több esetben előadások szövegének fordítására is kaphattak a pályázók támogatást. Könyvkiadás költségeire is lehetett pályázni, így a kiadásra kerülő Szondi Lipót kötet (szerk. Gyöngyösiné Kiss Enikő) és a *Thalassa* folyóirat 1996/2 Szondi-Ferenczi tematikus száma is kapott támogatást.

#### **Működés és tevékenységek 2007 után**

Az alapítvány elnöki posztját 2007 és 2016 között Kiss Enikő Csilla töltötte be, Lányiné Engelmayer Ágnes a kuratórium tiszteletbeli elnökévé választotta. Ezekben az években a kuratórium tagjai körében is volt változás, a kuratórium tagja lett Ádám-Tóth Eszter és Káplár Mátyás Szénásy József és Mérei Ferencné elhunytával, majd 2016-ban Hári Ilona és Ádám-Tóth Eszter lemondásával, valamint Gádorné Donáth Blanka elhunytával Bagaméri Péter, Kövesdi Andrea és Reinhardt Melinda váltak kuratóriumi tagokká. 2016-2017 között az elnöki posztot Garai Dóra töltötte be, majd 2017-ben Reinhardt Melinda lett a kuratórium elnöke. Kiss Enikő Csilla lemondásával a kuratóriumi testület Gyimesi Júliával egészült ki.

Kiss Enikő Csilla elnöksége alatt folytatódott a *Szondi-teszt kurzusok* oktatása (melyeket Lukács Dénes és Kiss Enikő Csilla, majd Lukács Dénes kurzusa átadásával Nagy László tartott), emellett az alapítvány új tanfolyamokat is indított. 2015 januárjában Hoyer Mária tartott sikeres kurzust a DSM-5 szemléleti és diagnosztikai újdonságairól, valamint Pressing Lajos 2013-ban kezdte meg tanfolyamait „Buddhista meditáció, gyakorló és önismereti csoport”, valamint „Bevezetés a buddhista

---

<sup>7</sup> A jutalmazott dolgozatok jelentős része az alapítvány irattárában megtalálható.

pszichológiába” címmel. A tanfolyamok továbbra is nagy érdeklődéssel indultak, több százán vettek részt rajtuk és végezték el azokat.

Az alapítvány két alkalommal nyert el sikeres pályázatot, 2009-ben a Magyar Pszichológiai Társasággal közösen benyújtott *A különböző szerhasználó drogfogyasztó fiatalok komplex személyiség-lélektani megközelítése* című tudományos kutatási projektre<sup>8</sup> illetve egy évvel később, 2010-ben a Nemzeti Civil Alapprogramnál az alapítvány 200.000 Ft értékben működési költségekre fordítható támogatást kapott.

A Magyar Pszichológiai Társaság 2013-ban alapította meg Magyar Pszichológiatörténeti Emlékszobáját, a társaság az Alapítványt kérte fel az első *kiállítás* létrehozására, amely a 120 éve született Szondi Lipót szakmai életútjával és sorsanalitikus munkásságának bemutatásával foglalkozott. A kiállítás Kiss Enikő Csilla vezetésével és a pécsi Pszichológia Doktori Iskola hallgatói segítségével jött létre, a kiállításra kerülő Szondi kötetek begyűjtésében Garai Dóra vállalt szerepet.<sup>9,10,11</sup>

A kuratórium tagjaiból illetve a pécsi egyetemi kollégákból, valamint a doktori és pszichológia szakos hallgatókból Kiss Enikő Csilla vezetésével *tudományos műhely* jött létre, amely Szondi elméletével és tesztjével foglalkozott. A műhely tagjai hazai és nemzetközi konferenciákon illetve szaklapokban publikálták kutatási eredményeiket, az alábbiakban mutatjuk be ezek közül a legismertebbeket.

A Magyar Pszichológiai Társaság országos tudományos nagygyűlésein önálló *szimpóziummal, ill. műhelybemutatóval* vett részt az alapítvány 2008-ban, 2010-ben és 2011-ben. A 2008-as nyíregyházi nagygyűlésen *Vizsgálatok a Szondi-teszttel* címmel hat előadás hangzott el, melyek előadói Gyöngyösiné Kiss Enikő, Káplár Máttyás, Tóth Réka, Molnár Dóra, Révész György és Hargitai Rita voltak. 2010-ben a

---

<sup>8</sup> A kutatás keretében több hazai és nemzetközi konferencia előadás született, valamint a *Szondiana* sorsanalitikus nemzetközi folyóirat 2010-es számában olvasható „Understanding different types of drug addiction: a psychodynamic approach” című tanulmány, ld. Gy. Kiss et al., 2010.

<sup>9</sup> A megnyitón Kiss Enikő Csilla tartott előadást Szondi Lipót szakmai életútja – A sorsanalízis és a Szondi-teszt megszületése címmel. Az előadás később megjelent a *Magyar Pszichológiai Szemle* 2014, 69(3) számában.

<sup>10</sup> A kiállítás létrehozásában együttműködő doktori hallgatók Bagdi Petra, Csikós Luca, Désfalvi Judit, Endre Szilvia, Miklósi Zsófia Villő, Stoll Dániel Péter, Takács Hilda, Teleki Szidalisz, Vajda Dóra és Vargha Bálint voltak.

<sup>11</sup> A kiállításon számos sorsanalitikus publikáció elérhető volt, ezek egyike Szondi teljes publikációs listáját tartalmazó írás (ld. Bürgi-Meyer, K. – Gyöngyösiné Kiss E. – Buday J., 1996).

nagygyűlés Pécssett szerveződött, a konferencián Szondi szimpóziumunk az addikciók pszichodinamikus és motivációs megközelítésével foglalkozott, a szimpózium társzervezője Demetrovics Zsolt volt. A szimpózium előadói Gyöngyösiné Kiss Enikő, Hosszú Dalma, Farkas Judit, Demetrovics Zsolt és Iszaj Fruzsina voltak. 2011-ben ünnepeltük a Dr. Szondi Lipót Emlékalapítvány megalapításának 20. évfordulóját. A Magyar Pszichológiai Társaság Jubileumi XX. Országos Tudományos Nagygyűlésén, Budapesten a műhelyek között szerepeltünk és mutattuk be az alapítvány történetét és tevékenységét.<sup>12</sup>

A Szondi-műhely kutatói 1999-től kezdődően a *Nemzetközi Szondi Társaság* (International Szondi Association) háromévente megrendezésre kerülő konferenciáján is részt vettek. 1999-ben a belga szondista kör szervezésében Louvain-la-Neuve adott otthont a kongresszusnak. A kongresszus címe *The Drive System: From Its Psychoanalytic Fundaments to a Model Function in Clinical Psychopathology* volt. Az előadók között szerepelt magyar részről Lukács Dénes, Csillag Mária, Gyöngyösiné Kiss Enikő. Gádorné Donáth Blanka az esetelemző műhely aktív résztvevője volt.

2002-ben a svájci Szondi-Institut vállalta a rendező szerepét, a kongresszuson Lukács Dénes, Gyöngyösiné Kiss Enikő, Hargitai Rita, Révész György és Deim Éva tartottak előadásokat a magyarok részéről. A kongresszus ekkor a *Mensch und Schicksal* nevet kapta.

A 2005-ös 17. nemzetközi kongresszus címe *Fate-Analysis: Innovative Directions in the Theory and Practice* volt, amelyet a Pécsi Tudományegyetemen rendeztünk meg. A magyar előadók között szerepelt Csillag Mária, Gyöngyösiné Kiss Enikő, Erős Ferenc, Révész György, Hargitai Rita, Deák Anita, Feldman Ádám, Gyuris Petra, Tóth Krisztina és Kövesdi Andrea.

A 2008-as lisszaboni 18. kongresszus *Personality and Psychopathology* címmel került megrendezésre. A kongresszuson Gyöngyösiné Kiss Enikő, Hargitai Rita, Révész György, Nagy László és Káplár Mátyás tartottak előadásokat.

---

<sup>12</sup> Az említett szerzők – a nagygyűléseken elhangzott – Szondi-előadásainak címét a társszerzőkkel együtt az irodalomjegyzék tartalmazza.

2011-ben Franciaországban Nizza adott otthont a 19. kongresszusnak *Ways and Means of Hominescence (Becoming Human)* címmel, amelyen az alapítvány kuratóriumi tagjai közül Garai Dóra, Káplár Mátyás és Gyöngyösiné Kiss Enikő tartottak előadásokat.

A 2014-es brüsszeli 20. kongresszus *Szondi with Schotte: To Play, Build, Interpret, Create* címet kapta a szervezőktől. A kuratórium tagjai közül Kiss Enikő Csilla és Káplár Mátyás vettek részt előadással a programon.<sup>13</sup>

A kutatócsoport tevékenysége további eredményeképpen a PTE Pszichológia Doktori Iskolában két *PhD disszertáció* született Szondi-témában, Hargitai Rita 2007-ben védte meg dolgozatát *Sors és történet. Szondi Lipót sorsanalízise a narratív pszichológia tükrében*, valamint Káplár Mátyás 2016-ban *Meglátni és megítélni. Az információfeldolgozás korai szakaszában megjelenő affektív tényezők és ezek személyiségbeli meghatározottságának vizsgálata fMRI-vel és Szondi-teszttel* címmel. A témavezetők Kiss Enikő Csilla mellett László János, illetve Bernáth László voltak.

Az alapítvány alapító okiratában vállalt célkitűzéseivel összhangban 2012-ben felhívást tett közzé *pályamunka* megírására, amelynek témája Szondi Lipót munkássága volt. A pályamunkát kétféle formátumban lehetett elkészíteni: esszé, illetve empirikus tanulmány formájában. Az alapítvány által kiírt pályázatot Bukta Tünde pályamunkája nyerte el, melynek címe *Munkahelyi egészségmagatartás fejlesztő program a Szondi-teszt tükrében*.

A Dr. Szondi Lipót Emlékalapítvány számos további alkalommal jelent meg a szakmai nyilvánosság előtt. A Magyar Pszichológiai Társaság által elsősorban hallgatók számára szervezett *Nyári Egyetemen* rendszeresen bemutatásra került az alapítványunk tevékenysége szórólapon, és személyes tájékoztatás formájában a standokon. Emellett alapítványunk több alkalommal kapott felkérést társszervezetektől konferencia előadás tartására, mely programokon Kiss Enikő Csilla képviselte az alapítványt. A pécsi egyetemista hallgatók által szervezett Pszichológus Napokra két alkalommal látogattunk el 2006-ban és 2008-ban. A programon bemutatott előadások címei *Töredékek a sorsról* valamint *Párok felvett Szondi tesztek eredményei, a*

---

<sup>13</sup> A kongresszusokon felsorolt magyar előadók előadásainak címe az irodalomjegyzékben megtalálható.



*genotropikus párválasztási teória vizsgálata* voltak. 2011-ben a C. G. Jung Komplexpszichoterápiás Egyesület *Trauma, krízis, újjászületés* c. konferenciáján *A tudattalan nyelvei: szimptóma, szimbólum, választás* címmel szerepeltünk, illetve 2015-ben az ELTE Bárczi Gyógypedagógiai Karán szervezett A Magyar Tudomány Ünnepe programon *Angliában élő népcsoportok multikulturális összehasonlítása Szondi-teszttel* címmel tartottunk előadást.<sup>14</sup>

Lukács Dénes kuratóriumi tagunk új kötete *A Szondi-teszt korszerű értelmezése* címmel 2016-ban látott napvilágot az Oriold és Társai Kiadónál.

A közelmúlt eseményeit folytatva a Nemzetközi Szondi Társaság (International Szondi Association) felkérésére 2017-ben az Alapítvány Budapesten szervezte meg a nemzetközi társaság 21. kongresszusát *Power of the Fate: Past, Present, Future* címmel. A nemzetközi konferencián mintegy hatvan résztvevő volt jelen: a magyarok mellett Svájc, Belgium, Brazília, Svédország, Portugália, Japán, Románia, Lengyelország szondista körei, személyei képviseltették magukat. A kongresszus Szervező Bizottságának elnöke Garai Dóra, a Tudományos Programbizottság elnöke Reinhardt Melinda volt. A konferencia szakmai és szociális programjai egyaránt nagy sikerrel zajlottak le. A kongresszuson a külföldi előadók mellett számos magyar előadó is szerepelt.<sup>15</sup>

## **Irodalomjegyzék**

**Bagaméri P.–Kiss E. Cs.** (2017). *Relationship between mindfulness disposition, emotion regulation and protective personality factors*. XXI. Congress of the International Szondi Association. Budapest, 2017. július 6-8.

**Bandi Sz.–Bolgár D.–Nagy L.** (2017). *The psychodynamic correlations of narcissism: the relation between the Szondi-test and the orthogonal narcissism*

---

<sup>14</sup> Az irodalomjegyzékben megtalálhatóak a pontos hivatkozások.

<sup>15</sup> A magyar előadók előadáscímeit az irodalomjegyzék tartalmazza.

*concept*. XXI. Congress of the International Szondi Association. Budapest, 2017. július 6-8.

**Benedek I.** (1973a). Szondi I. *Új Írás*, 13(10): 82–92.

**Benedek I.** (1973b). Szondi II. *Új Írás*, 13(11): 91–100.

**Benedek I.** (1974). *Pusztába kiáltott szó. Esszék (Találkozások: Szondi)* Budapest: Magvető.

**Benedek I.** (1978). *A gyógyítás gyógyítása. Orvosi-orvostörténeti tanulmányok. A lélek orvosai: Szondi (249–283)*. Budapest: Gondolat.

**Benedek I.** (1984). *Szirt a habok közt. Esszék, visszaemlékezések, útirajzok*. Budapest: Magvető.

**Benedek I.** (1986). *Hátrább az egerekkel. Publicisztikai írások. Eszmék és rögeszmék a lélektanban. Búcsú Szondi Lipóttól*. Budapest: Magvető.

**Benedek I.** (1991). Szondi anekdotárium. *Valóság*, 34(2): 76–78.

**Bereczkei T.** (1999). Szondi és a modern biológia. In: Gyöngyösiné Kiss E. (szerk.): *Szondi Lipót (164–165)*. Budapest: Új Mandátum.

**Bornemissza Á.** (2017). *Fate-analysis of L. Szondi in the film of István Szabó, 'Sunshine'*. XXI. Congress of the International Szondi Association. Budapest, 2017. július 6-8.

**Bukta T.** (2017). *Workplace health behaviour development program experiences in the light of the Szondi Test*. XXI. Congress of the International Szondi Association. Budapest, 2017. július 6-8.

**Bürgi-Meyer, K.** (2000). *Leopold Szondi. Eine biographische Skizze*. Zürich: Szondi Verlag.

**Bürgi-Meyer, K.–Gyöngyösiné Kiss E.–Buday J.** (1996). Szondi Lipót összegyűjtött publikációi. *Pszichológia*, 16(1):104–112.

**Csillag M.** (2002). *Familiare Tradition – Genialität unter ungünstigen Umständen. Fehlt der 5. Vektor?* 16. Kongress, International Szondi Association Zürich, 2002. március 29 – április 1.

**Csillag M.** (2005). *Fall-Darstellung*. 17. International Szondi Conference Pécs, 2005. június 23-25.

**Deim É.** (2002). *Lacan and Szondi*. 16. Kongress, International Szondi Association Zürich, 2002. március 29 – április 1.

**Garai D.** (2011). *The Szondi-test and the contemporary Hungarian special education: links between theories and practices*. 19. Congress, International Szondi Association. Nice, 2011. július 18-21.

**Goncalves B.–Gyöngyösiné Kiss E.** (2008). *Comparing test results of Hungarian and Portuguese community samples*. 18. Congress of the International Szondi Association. Lisszabon, 2008. július 10-12. Az előadás megjelent: Goncalves B, Ferreira A, Káplár M, Gyöngyösiné Kiss E. (2010) Comparing Szondi test results from Hungarian and Portuguese community samples. *Empirical Text and Culture Research* 4:81–89.

**Gordosné Szabó A.** (1997). Szondi Lipót (szócikk). *Pedagógiai lexikon III*. 411–412. Budapest: Keraban Kiadó.

**Gordosné Szabó A.** (2004). Szondi és a gyógypedagógia. *Gyógypedagógiai Szemle*, 32(2): 122–131.

**Göncz Á.-né** (1997). Előszó. In: Maléth A., Szabó Sz.-né (szerk.): *Regiszter. Értelmi és halmozottan sérült emberekkel foglalkozó állami, önkormányzati, egyházi intézmények és civil szervezetek gyűjteménye* (13). Budapest: Kézenfogva Alapítvány.

**Gy. Kiss E.–Hosszú D.–Káplár M.–Vargha A.–Demetrovics Zs.** (2010). Understanding different types of drug addiction: a psychodynamic approach. *Szondiana* 30:196–210.

**Gy. Kiss E. – Hosszú D. – Káplár M. – Vargha A. – Demetrovics Zs.** (2011). *Szenvedélybetegségek pszichodinamikus háttere a Szondi-teszt segítségével*. Addiktológiai Kutatások Magyarországon 2011 című IV. Tudományos Konferencia. Budapest, 2011.02.18.

**Gy. Kiss E.** (2011). *A Dr. Szondi Lipót Emlékalapítvány tevékenységének bemutatása* In: Vargha A (szerk.): *Hagyomány és megújulás: A Magyar Pszichológiai Társaság*

*Jubileumi XX. Országos Tudományos Nagygyűlése.* Budapest, 2011.05.25-2011.05.27.  
185–186.

**Gy. Kiss E.** (2011). *A tudattalan nyelvei: szimptóma, szimbólum, választás.* C. G. Jung Komplex-pszichoterápiás Egyesület „Trauma, krízis, újjászületés” c. konferenciája. Budapest, 2011.02.12.

**Gyimesi J.** (2017). *Szondian criminal psychology in the light of the early Hungarian forensic post-modern zeitgeist – A Szondian approach.* XXI. Congress of the International Szondi Association. Budapest, 2017. július 6-8.

**Gyöngyösiné Kiss E.–Káplár M.–Vargha A.–Demetrovics Zs.** (2010). Drogfogyasztó fiatalok vizsgálata Szondi-teszttel. In: Vargha András (szerk.): *Egyén és kultúra: a pszichológia válasza napjaink társadalmi kihívásaira.* A Magyar Pszichológiai Társaság XIX. Országos Tudományos Nagygyűlése, Pécs, 2010. május 27-29. 74–75.

**Gyöngyösiné Kiss E.–Sajabó H.–Káplár M.** (2008) *A párválasztás genotropikus tényezőinek vizsgálata a Szondi teszt alapján.* Magyar Pszichológiai Társaság XVIII. Tudományos Nagygyűlése, Nyíregyháza 2008. május 22-24.

**Gyöngyösiné Kiss E.–Sajabó H.–Káplár M.** (2008). *Párokkal felvett Szondi-tesztek eredményei.* Pszieszta, Pécsi Pszichológus Napok, Pécs, 2008. május 9.

**Gyöngyösiné Kiss E.–Sajabó H.–Káplár M.** (2008). *The genotropic theory of the choice in love.* 17. International Szondi Conference Pécs, 2005. június 23-25. Az előadás megjelent: Gyöngyösiné Kiss E, Sajabó H, Káplár M. (2008) The genotropic theory of the choice in love. *Szondiana* 28:156–169.

**Gyöngyösiné Kiss E.** (1999). *Fate-Analysis and existentialism.* XV. Szondi International Meeting, Louvain-la-Neuve, 1999. július 15-17. Az előadás írásban megjelent: Gyöngyösiné Kiss E. (1999) Sorsanalízis és egzisztencialista filozófiák. *Magyar Pszichológiai Szemle*, 54:259–264.

**Gyöngyösiné Kiss E.** (2002). *Modern theories on Biological Foundations of Personality.* 16. Kongressz, International Szondi Association Zürich, 2002. március 29

– április 1. Az előadás megjelent: Gyöngyösiné Kiss E. (2002) Modern Theories on Biological Foundations of Personality. *Szondiana*, 22: 90–105.

**Gyöngyösiné Kiss E.** (2005). *Comparing the Factors of Cloningers Temperament and Character Inventory (TCI) with the Szondi-test*. 17. International Szondi Conference Pécs, 2005. június 23-25. Az előadás megjelent: Gyöngyösiné Kiss E. (2005): Comparing the factors of Cloninger's Temperament and Character Inventory (TCI) with the Szondi-test. *Szondiana* 5:59–70.

**Gyöngyösiné Kiss E.** (2006). *Töredékek a sorsról*. Pszieszta, Pécsi Pszichológus Napok, Pécs, 2006. április 11.

**Gyöngyösiné Kiss E.** (2011). *The role of belief function in clinical health psychology*. 19. Congress, International Szondi Association. Nice, 2011. július 18-21. Az előadás megjelent: Kiss E. (2012) The role of belief function in clinical health psychology. *Szondiana*, 32:32–40.

**Gyuris P.–Bereczkei T.** (2005). *The homogamy and/or the sexual imprinting-like mechanism in the mate-choice*. 17. International Szondi Conference Pécs, 2005. június 23-25.

**Hargitai R.** (2002). *Fate-analysis in the light of narrative psychology*. 16. Kongress, International Szondi Association Zürich, 2002. március 29 – április 1.

**Hargitai R.** (2005). *Linguistic and testological markers of depressive patients' self-narratives*. 17. International Szondi Conference Pécs, 2005. június 23-25.

**Hargitai R.** (2008). *Az ösztöntől a reprezentációig*. A Magyar Pszichológiai Társaság XVIII. Országos Pszichológiai Nagygyűlése, Nyíregyháza, 2008. május 22-24.

**Hargitai R.** (2008). *From drive to representation*. 18. Congress of the International Szondi Association. Lisszabon, 2008. július 10-12.

**Hargitai R.** (2008). *Sors és történet. Szondi Lipót sorsanalízise a narratív pszichológia tükrében*. Budapest: Új Mandátum Könyvkiadó.

**Hosszú D.–Gyöngyösiné Kiss E.–Vargha A.–Demetrovics Zs.** (2010). Szenvedélybeteg fiatalok szuicid veszélyeztetettsége In: Vargha András (szerk.) *Egyén*

*és kultúra: a pszichológia válasza napjaink társadalmi kihívásaira.* A Magyar Pszichológiai Társaság XIX. Országos Tudományos Nagygyűlése. Pécs, 2010. május 27-29. 75.

**Káplár M.–Bernáth L.** (2011). *On the track of the validity of the Szondi-test.* 19. Congress, International Szondi Association. Nice, 2011. július 18-21. Az előadás megjelent: Káplár M, Bernáth L, Kiss E. (2012) On the track of the validity of the Szondi Test, *Szondiana*, 32:24–31.

**Káplár M.–Gyöngyösiné Kiss E.–Goncalves, B.** (2008). *Az átlagprofil vizsgálata hazai és kultúrközi elemzésben.* Előadás. A Magyar Pszichológiai Társaság XVIII. Országos Pszichológiai Nagygyűlése, Nyíregyháza, 2008. május 22-24.

**Káplár M.** (2014). *Further studies on the Szondi-test, supporting its validity.* 20. Anniversary Congress of the International Szondi Association, Brussels, 2014.07.14-17.

**Káplár M.** (2016). *Meglátni és megítélni. Az információfeldolgozás korai szakaszában megjelenő affektív tényezők és ezek személyiségbeli meghatározottságának vizsgálata fMRI-vel és Szondi-teszttel.* PTE Pszichológia Doktori Iskola, PhD disszertáció. Kézirat.

**Káplár M.** (2017). *The familial unconscious and the transgenerational strategies of families.* XXI. Congress of the International Szondi Association. Budapest, 2017. július 6-8.

**Kiss E. Cs.–Schwoy D.–Schwoy D.** (2014). *Different nationalities living in England: a multicultural study by the Szondi test.* 20. Anniversary Congress of the International Szondi Association, Brussels, 2014.07.14. Az előadás megjelent: Schwoy D, Schwoy D, Kiss E. Cs. (2014) Different nationalities living in England: a multicultural study by the Szondi Test. *Szondiana*, 34:107–127.

**Kiss E. Cs.–Schwoy D.–Schwoy D.** (2015). *Angliában élő népcsoportok multikulturális összehasonlítása Szondi-teszttel.* ELTE Bárczi Gógyepedagógiai Karán szervezett A Magyar Tudomány Ünnepe 2015. november 26.

**Kiss E. Cs.** (2013). *Szondi Lipót szakmai életútja: A sorsanalízis és a Szondi-teszt megszületése*. A Magyar Pszichológiatörténeti Emlékszoba átadása, 2013. november. 29. A Magyar Pszichológiai Társaság rendezvénye. Az előadás később ugyanezen címmel a *Magyar Pszichológiai Szemle* (2014) 69:595–602 számában jelent meg.

**Kiss E. Cs.** (2017). *The birth of fate-analysis – the professional life of L. Szondi*. XXI. Congress of the International Szondi Association. Budapest, 2017. július 6-8. Az előadás megjelent: Kiss E. Cs. (2016) In memory of Leopold Szondi on the 20th anniversary of his death. *Szondiana* 36:45–50.

**Kolosváry E.** (2017). *The genealogy of destruction advanced in Szondi's work*. XXI. Congress of the International Szondi Association. Budapest, 2017. július 6-8.

**Kövesdi A.** (2005). *Fate-analysis in borderline personality disorder*. 17. International Szondi Conference Pécs, 2005. június 23-25.

**Kövesdi A.** (2017). *Personality testing of anorexic adolescent girls with Szondi test*. XXI. Congress of the International Szondi Association. Budapest, 2017. július 6-8.

**Lányiné Engelmayer Á.** (1992). A Gyógypedagógiai Pszichológiai Intézet történetéhez. In: Borbély S., Torda Á. (szerk.): *Tíz éves a Gyógypedagógiai Pszichológiai Intézet Vizsgáló és Tanácsadó: 1981-1991* (1–9) Budapest: BGGYTF

**Lányiné Engelmayer Á.** (2013). Ranschburg Pál és a magyar gyógypedagógiai pszichológia. In: Lányi G. (szerk.): *Ranschburg Pál és a magyar pszichológia* (77–89). Budapest: ELTE Eötvös Kiadó.

**Lányiné Engelmayer Á.** (1994). In memoriam Szondi Lipót: Ünnepi tudományos ülés Szondi Lipót születésének centenáriumán. *Pszichológia*, 14(2): 151–154.

**Lányiné Engelmayer Á.** (2004). Szondi elmélete a múltban, a jelenben és a jövőben. Tudományos ülés Szondi Lipót születésének 110. évfordulóján. *Gyógypedagógiai Szemle*, 32(2): 121–122.

**Lukács D.** (1999). *Fate-analysis and Szondi-test: suitable instruments for the approach of multiple personality syndrom*. XV. Szondi International Meeting, Louvain-la-Neuve, 1999. július 15-17.

**Lukács D.** (2002). *Anklammerungstrieb – Zirkularitat I. Hermann and L. Szondi.* 16. Kongress, International Szondi Association Zürich, 2002. március 29 – április 1.

**Lukács D.** (2016). *A Szondi-teszt korszerű értelmezése.* Budapest: Oriold és Társai Könyvkiadó.

**Lukács D.** (2001). Szondi Lipót. In: Rácz Á. (szerk.): *Nagy képes milleniumi arcképcsarnok: száz riport a magyar történelemből* (128–129). Budapest: Rubicon.

**Molnár D.–Gyöngyösiné Kiss E.** (2008). *Ösztönös színész avagy színész ösztön? Milyen ösztöntényezők állhatnak a színész személyiségének hátterében, igazolható-e Szondi operotropizmus teóriája?* A Magyar Pszichológiai Társaság XVIII. Országos Pszichológiai Nagygyűlése, Nyíregyháza, 2008. május 22-24.

**Nagy L.–Tóth R.–Szűcs M.** (2008). *Analysis of Szondi-tests of alcoholic patients.* 18. Congress of the International Szondi Association. Lisszabon, 2008. július 10-12.

**Reinhardt M.–Lukács D.** (2017). *Up-to-date interpretation of the Szondi Test.* XXI. Congress of the International Szondi Association. Budapest, 2017. július 6-8.

**Reinhardt M.** (2017). *The rootless personality – case presentation.* XXI. Congress of the International Szondi Association. Budapest, 2017. július 6-8.

**Révész Gy.–Séra L.** (2005). *„Shabby face”: Face perception and personality.* 17. International Szondi Conference Pécs, 2005. június 23-25.

**Révész Gy.–Séra L.** (2008). *„Kiolvasni” vs. „Beleolvasni” – A Szondi teszt képeinek vizsgálata.* A Magyar Pszichológiai Társaság XVIII. Országos Pszichológiai Nagygyűlése, Nyíregyháza, 2008. május 22-24.

**Révész Gy.–Séra L.** (2008). *„Reading form vs. reading into”. An investigation of Szondi’s pictures.* 18. Congress of the International Szondi Association. Lisszabon, 2008. július 10-12.

**Révész Gy.** (2002). *Psychometrical investigations on Szondi’s pictures.* 16. Kongress, International Szondi Association Zürich, 2002. március 29 – április 1.

**Szekeres B.** (2017). *Szondi Test and laterality.* XXI. Congress of the International Szondi Association. Budapest, 2017. július 6-8.



**Szondi L.** (1931). Constitutioanalysis és értelmi fogyatékoság. *A Gyógyászat tudományos közleménye*, 71(32): 12–14.

**Szondi L.** (1978). Előszó. In: Czeizel E., Lányiné Engelmayer Á., Rátay Cs. (szerk.): *Az értelmi fogyatékoságok kóreredete a „Budapest-vizsgálat tükrében”* (7–8). Budapest: Medicina.

**Tóth B.** (2017). *Genodrama as a possibility of dramatic processing of family patterns and of family heritage*. XXI. Congress of the International Szondi Association. Budapest, 2017. július 6-8.

**Tóth K.** (2005). *Fate-analysis in allergic disorder*. 17. International Szondi Conference Pécs, 2005. június 23-25.

**Tóth R.–Nagy L.** (2008). *Alkoholbetegek Szondi-tesztjeinek elemzése*. A Magyar Pszichológiai Társaság XVIII. Országos Pszichológiai Nagygyűlése, Nyíregyháza, 2008. május 22-24.